

A Szegedet még mindig nem árusíthatják az utcán, a polgárság és munkásság fizessen elő rá!

Az egyetemi épületek elhelyezése.

Értekezlet dr. Tóth Lajos államtitkár elnöklésével.

Szeged, február 3. (Saját tudósítónktól.) Az egyetemi építkezések megkezdése ügyében szombaton reggel Szegedre érkezett dr. Tóth Lajos államtitkár, a kultuszminiszter kiküldöttje, aki vasárnap délelőtt 11 órára a városháza közgyűlési termébe értekezletet hívott egybe, amelyen az egyetemi épületek elhelyezését vitatják meg. Az értekezleten az épületek elhelyezéséről nem történt döntés, mert a tanácskozásnak csak informatív jellege volt és egyelőre abban állapodtak meg, hogy egy előadás keretében világítják meg az összes számbajöhető helyek jó és rossz oldalait és a végleges döntést a közönségre bízják. Az értekezlet lefolyásáról a következőkben számolunk be:

Vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza tanácstermében megjelentek az egyetemi építkező bizottság tagjai: dr. Aigner Károly főispán, dr. Somogyi Szilveszter polgármester, dr. Gadl Endre kultúratanácsnok, Berzenczey Domokos főtanácsos, dr. Csengery János rektor, Korb Floris műépítész, azonkívül a kereskedelmi és iparkamara, valamint az ipartestület kiküldöttjei és a törvényhatósági bizottság néhány tagja.

Dr. Tóth Lajos államtitkár nyitotta meg az értekezést, előadta, hogy csak informálódni akar az építkezési területek viszonyairól és átadta a szót a főispánnak, aki kijelentette, hogy szerinte az egyetem elhelyezésére legalkalmasabb terület a Mars-tér lenne. A főispán szerint a Mars-tér beépítése után sor kerülhetne a

Mars-téri laktanyának az államtól való visszaszerzésére és így elérhető lenne az, hogy a Kálvária-téről a Kossuth Lajos-sugárig az összes egyetemi épületek elhelyezhetők lennének.

Ezután felvetődött a másik terv, amely szerint az egyetemi épületeket a fogadalmi templom körül helyeznék el úgy, hogy a templom, a Tiszapart és a városi gimnázium közti ház-helyeket kivajátítanák és a lebontott épületek helyébe építenék fel a klinikákat. Ezt a tervet különösen az egyetemi tanárok részéről pártfogolták, mert központi fekvésénél fogva a város bármely részéről könnyen hozzáférhető.

Végül a számításba jöhető harmadik helyet, az újszegedi főfasor végének beépítését vitatta meg az értekezlet. Erre a helyre vonatkozólag szintén erősen megoszlottak a vélemények, mert részben a távolság, részben pedig a városrész kevésbé fejlettsége miatt erős ellenzék támadt, úgy hogy az értekezlet felhatalmazta Berzenczey Domokos főtanácsost, tartson előadást mind a három számbajöhető területről és az előadás után részben a saját útján megnyilvánuló, részben pedig a közvetlenül megnyilatkozó vélemények meghallgatása után a kultuszminiszter fog dönteni.

Az értekezlet teljesen elejtette az első régebbi tervet, amely szerint az egyetemi épületek a Kálvária-téren helyezténének el, miután a helyszíni vizsgálat ezt a területet kicsinek tartotta.

A saját tőke hiánya okozta a Gazdasági Bank összeomlását.

A kisemberek kosztipénzéből kötötték nagyarányu áruüzleteket. — Körülbelül másfélmilliárd a bank passzívája. — Hütlenn kezelés miatt feljelentették Moravek István vezérigazgatót.

Szeged, február 3. (Saját tudósítónktól.) Vasárnapi számunkban részletesen beszámoltunk arról a nagyarányu bankválságról, amelynek középpontjában a milliárdos passzívával rendelkező Szegedi Gazdasági Bank áll. Részletes tudósításunk feltűnést keltett Szeged társadalmának legkülönbözőbb köreiből annál inkább, mivel köztudomású, hogy a válságba jutott bankhoz erős kapcsolatok fűznek olyan egyéniségeket, akik vezető pozíciókat töltenek be és akik csak a kurzus konjunktúrájának idején kezdtek banküzletekkel foglalkozni, annak ellenére, hogy jelentős magánvagyonnal rendelkeztek már régebben is.

A válságba jutott bank ügye az elmúlt két ünnepnap alatt némiképpen tisztázódott. Szakértő körök már teljesen tisztában vannak azzal, hogy a bank romlását három körülmény idézte elő elsősorban. Először a hivatalosnál jóval magasabb kosztikamat, másodsorban azok a buzábetétek, amelyeket az aratás idején 400 000 koronával fogadtak el, ma pedig hatszázhusz-ezerrel követelnek a betevők, harmadszor pedig azok az áruüzletek, amelyeket kellő szak tudás és alapos számítás nélkül eszközöltek.

Szombaton a késő esti órákban egyébként megjelent a rendőrségen dr. Bokor Pál, a bank ügyésze és feljelentést tett hütlenn kezelés bűntette miatt Moravek István vezérigazgató ellen. A vezérigazgatót, akit már napokkal előbb elbocsátottak állásából, azonnal előállították a rendőrségre és megkezdődött kihallgatását. Moravek kihallgatása elsősorban arra a három pontra szorítkozott, amelyek a följelentésben főként szerepeltek.

A volt vezérigazgató szerint az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság minden lépéséről és intézkedéséről tudott. Moravek előadta, hogy nem tett anélkül semmit, hogy az igazgatóság nem járult volna hozzá. A följelentés azt is felsorolta, hogy Moravek olyan üzleteket kötött, amelyek túlhaladták a bank kereteit, valamint, hogy mintegy hárommilliárd betétállománnyal dolgozott.

Moravek István előadta, hogy mindenben karöltve járt az igazgatósággal, tehát csak együttesen érhetők őket a felelősségrevonás. Állandó ülések voltak, amelyeken a legapróbb részletekig megbeszélték az egyes üzleteket. Ezekről az üzletekről megvannak a jegyzőkönyvek. Moravek azt is kijelentette, hogy pontosan voltak vezetve a könyvek és így az igazgatóságnak módjában állott mindenkor betekinteni a vagyoni státuszba. Moravek szerint ő sürgette a Pénzügyi Központ revizorának lekéréseit is, aki már novemberben kijelentette, hogy a rendkívül csekély saját tőkével nem lehet nagy üzleteket kötni és ilyen üzletmenettel mellett a katasztrófa be fog következni. A kosztipénzekből nem lehet áruüzleteket kötni, hanem nagyobb mennyiségű saját tőkével kell dolgozni.

Dr. Papp Menyhért rendőrkapitány a kihallgatás után már vasárnap délelőtt szabadlábra helyezte Moravek Istvánt. A rendőrségen a nyomozást csak akkor tudják folytatni, ha elkészülnek a pontos mérlegek és a rendőrség rendelkezésére bocsátják a szükséges könyveket és iratokat. Papp rendőrkapitány egyébként csütörtökön délelőtt kezd meg az igazgatóság tagjainak kihallgatását.

A Szeged munkatársának információja szerint Hirling Gyula, a Pénzügyi Központ főrevizora kedden éjszaka már elkészült a revíziós munkálatokkal, amikor is kiderült, hogy a bank passzívája másfélmilliárd körül mozog. A bank válságához lényegesen hozzájáródott az a körülmény, hogy kamatmentesen nagymennyiségű fát adtak ki részletre olcsón és nem számítottak azzal, hogy a két százalékos kosztipénzekből kell kifizetni a nagy tételeket és így a fa lényegesen megrágul.

Értesülésünk szerint a bank igazgatósága csütörtökön ülést tart, amelyre már beérkezik a Pénzügyi Központ határozata is és ezen az ülésen fognak dönteni, hogy mi történjék a bankkal. Az igazgatósági tagok egyik része már is felajánlott háromszáz-háromszáz millió

koronát, hogy a kisember-hitelezők ne károsodjanak. Ezen az ülésen a Pénzügyi Központ instrukciója alapján döntenek arról, hogy száz százalékban kielégítik-e a hitelezőket, vagy pedig kényszerregezési utra terelik a fizetésektől bank ügyét.

A közeli napokban egyébként újabb érdekes események fognak a nyilvánosságra kerülni, mivel Moravek István részletesen ki fogja fejteni, hogy a bank válságát a saját tőke hiánya okozta valójában és az a tény, hogy a kisemberek hetipénzeiből kötötték meg a nagyarányu üzleteket. Moravek védelmét egyébként dr. Kertész Béla látja el. A kurzus konjunktúrájában született bankhoz közel álló magas hivatali viselő személyiségek belájk már azt, hogy szoktuds nélkül még konjunktúrában sem lehet üzletet vezetni és éppen ezért — vagyunk árán is — rajta vannak, hogy minden bírói eljárás nélkül megörítenjen a kisemberek kielégítése és aztán — a kurzusban született bank fölszámolása.

A Pick-szalámigyár bértárgyalásai a munkásokkal.

Szeged, február 3. (Saját tudósítónktól.) A Pick féle szalámigyár és a munkások között az utóbbi napokban bértárgyalások voltak. A Hétfői Rendkívüli Újság cikket közölt ezekről a tárgyalásokról és a velük kapcsolatos dolgokról. A cikkben foglaltakról két nyilatkozatot kaptunk. Az egyiket a Pick-féle szalámt gyártól, amelynek tulajdonosa a következő nyilatkozatot tette:

— A Hétfői Rendkívüli Újság február 3-iki száma „A Pick-szalámigyár leszállítja a munkások fizetését” című cikkét közöl, amely nem helyesen ismerteti az eseményeket.

— Tudvalevő dolog, hogy a szalámiiparnak helyzete évtizedek óta nem volt olyan válságos, mint ez idén és így a magyar gyárvállalatok kevesebbet dolgoznak, egyes gyárak pedig az üzemet teljesen beszüntették.

— Dacára a rossz viszonyoknak, természetesen, hogy cégem a munkásokkal kötött szerződéseket állja és a szerződés tartamára (három hónapra) megfizette a szerződéses 10.500 koronás alaphételeket. A három havi idő leteltével azonban a munka csökken és így a munkásság egy részét elküldeni vagyok kénytelen. Beszéltem a munkások vezetőit, közöltem ezen elhatározásomat és felkértem őket arra, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok között nem tartanak-e helyesebbnek, ha az olasz munkásokat küldeném el és a magyarokat tovább foglalkoztatnám. Ennek természetesen előfeltétele azonban az lenne, hogy a szegedi munkások olyan munkabérek mellett dolgozzanak, mint az olaszok. Az olasz munkások havi munkabére 500 lira és teljes ellátás.

— Sajnos, a munkásságnál megértő szavaim meghallgatásra nem találtak és így az olasz munkások közül azokat, akik tovább akartak dolgozni: megtartottam és a helybeliek közül küldtem el tizenkettőt (de nem 80-at, mint ahogyan a Hétfői Rendkívüli Újság írja).

— A munkásság nem akarja megérteni, hogy az exportáló ipar (mint a szalámiipar) képtelen versenyezni az olcsóbb husból és olcsóbb munkabérekkel dolgozó külföldi vállalatokkal és inkább a munkanélküliséget választja, mint a világpiacon kialakult munkabéreket.

A szakszervezet részéről ez ügyben a következő nyilatkozat közzétételét kérték:

— A szalámigyárosokkal kötött szerződés értelmében azokra a munkásokra nézve, akiket a gyárosok három hónapra tul is foglalkoztatnak, a szerződés összes határozmányai érvényesek.

— Tudomásunk van arról, hogy a Pick-gyár — letelven a három hónap — el akarja bocsátani munkásait. Ezt nem vehetjük komolyan, mert arról is tudunk, hogy tovább is akar szalámt gyártani és erre a célra nagyobb husmennyiség áll rendelkezésére. Az a valóság, hogy a Pick-gyár a munkások roppant nehéz helyzetéből nagyobb profitra akar szert tenni